

סימן צב

עוד להגה"ק הגדול

גוי הגיעני. ואשר הק' על רש"י ע"ז י"ט. ד"ה ממקום שלבו חפץ לא ישנה לו רבו אלא מס' שהוא מבקש מב"מ ל"ז. דיכול לאשתמוטי ממס' למס'.

בנראה שרש"י ז"ל נתכוון ליישב זה בב"מ לו. בד"ה אהון שאלתין לי למלאכתי שכשאתי חפץ להתחיל במס' אחרת שלא תשכח ממני אין אחס יכולים למחות בידי עכ"ל ולמה הוסיף שלא תשכח ממני משמע דבלא"ה הי' צריך ללמוד עם התלמוד במקום שלבו חפץ וכמו"ש חוס' בריש ב"מ בד"ה שנים אוחזין דרבי לא היה לומד אלא כמו שהיה חפלים התלמידים ע"כ שיכל את ידיו הק' דכשירא שלא ישכח הרשות נתונה להרצ ללמוד מס' זו. משום דבאבות השוכח דבר א' ממשתנו וכו' ויש ע"ז לאו השמר לך ושמור נפשך פן תשכח וגו' ע"כ דבר זה חמור מהא דבמקום שלבו חפץ [אשר לפי הנראה היא רק מדת חסידות ולא מדינא]:

מלבד זה מסתפקנא היכא דהרצ חפץ ללמוד במס' זו ותלמידים חפלים באחרת למה ילטרך לעשות כחפץ התלמידים והרי הוא עצמו ג"כ מזהר ע"ז שילמוד במקום שלבו חפץ ואם אמרי חייך קודמין בחיים גשמיים כש"כ בחיים האמתיים תורה שנקרא חיי עולם למה לא יהי' כן ותו דמלוא דגופיה עדיף כלשון הש"ס קדושין כט: **ואם** הי' כדברי רש"י אפשר ליישב בפשיטות דהא דע"ז יס' מיירי כשאין להרצ עצמו נפ"מ וחפץ במס' זו כבזו אז חפץ התלמידים מכריע אבל בהא דב"מ ל"ז כשהרצ חפץ במס' א' יותר מלי לאשתמוטי ממס' למס' [ואולי יש לכוון זה בדברי רש"י ז"ל ב"מ הנ"ל וכעין דאמרי' פסחים מו: משום הפסד ממונו גמר בלבו לאכול כזית הש"ס משום הפסד תורתו שאפשר שישכח [דהפסד מליה דומה להפסד ממון כמו"ש חוס' פסחים יא'] גמר בלבו וחפץ ללמוד במקום זה דוקא וכיון שהרצ חפץ בזה אין לו להיות נדחה מפני התלמידים]:

אך דאין טורח לדחוק בזה דבפשוטו ניחא כיון דחושש פן ישכח דהוי מתחייב בנפשו אין לו לחוש להא דמקום שלבו חפץ:

מ"מ יש להסתפק כיון דללמד גדול מללמוד כדאמרינן דמאן דתני ומתני לית ליה שיעורא אפשר דרואי לו לחוש יותר לחפץ התלמודים ול"ע לדינא:

ובדא דרש"י ע"ז י"ט לא זכיתי להבין דבגמ' אי' אין אדם לומד תורה אלא ממקום שלבו חפץ משמע דקאי על האדם עצמו שלומד ורש"י שינס את טעמו ופי' דקאי על הרצ שלומד במקום שהתלמידים חפלים לכאורה אין לזה רמז בגמ' ותו למה נסה מפשטו והי' יאיר פיני שו"ר דכוונת רש"י ז"ל פשוטה דלאדם עצמו למ"ל להשמיט זה בלא"ה ילמוד במקום שלבו חפץ דלמה יעשה היפך רצונו ומזה ראי' גדולה למ"ש באגלי' טל בהקדמה בד"ה ומדי דברי וכו' יש טועין מדרך השכל וכו' כי הלומד ומתעט מלימודו ל"ח כ"כ לשמה וכו' וזה טעות מפורסם יפיי"ש ומרש"י הנ"ל ראי' לזה דאל"כ שפיר אינאמרין קרא גם ללומד לעצמו שילמוד במקום שלבו חפץ דס"ד דנכון

אחד ללמוד במקום שאין לנו חשבון כדי שלא יחשבנו כל ימנו
כ"כ ומהקטן יורד לשמחה וכו' וכו' אב"ש :